

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про захист тварин від жорстокого поводження

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 27, ст.230)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 1759-VI від 15.12.2009](#), ВВР, 2010, № 9, ст.76

[№ 5456-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2013, № 46, ст.640 - зміни набирають чинності з 18.11.2012, крім положень, які стосуються передачі повноважень від територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласним, Київській, Севастопольській міським державним адміністраціям, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які набирають чинності з 18.05.2013 - див. пункт 1 розділу II Закону [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)

[№ 5459-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2013, № 48, ст.682

[№ 406-VII від 04.07.2013](#), ВВР, 2014, № 20-21, ст.712

[№ 1193-VII від 09.04.2014](#), ВВР, 2014, № 23, ст.873

[№ 322-VIII від 09.04.2015](#), ВВР, 2015, № 25, ст.194

[№ 323-VIII від 09.04.2015](#), ВВР, 2015, № 25, ст.195

[№ 222-VIII від 02.03.2015](#), ВВР, 2015, № 22, ст.158

[№ 766-VIII від 10.11.2015](#), ВВР, 2015, № 52, ст.482

[№ 1832-VIII від 07.02.2017](#), ВВР, 2017, № 12, ст.131

[№ 2120-VIII від 22.06.2017](#), ВВР, 2017, № 34, ст.371

[№ 440-IX від 14.01.2020](#)}

Цей Закон спрямований на захист від страждань і загибелі тварин унаслідок жорстокого поводження з ними, захист їх природних прав та укріплення моральності й гуманності суспільства.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

тварини - біологічні об'єкти, що відносяться до фауни: сільськогосподарські, домашні, дикі, у тому числі домашня і дика птиця, хутрові, лабораторні, зоопаркові, циркові;

дикі тварини - тварини, природним середовищем існування яких є дика природа, у тому числі ті, які перебувають у неволі чи напіввільних умовах;

домашні тварини - собаки, коти та інші тварини, що протягом тривалого історичного періоду традиційно утримуються і розводяться людиною, а також тварини видів чи порід, штучно виведених людиною для задоволення естетичних потреб і потреб у спілкуванні, що, як правило, не мають життєздатних диких популяцій, які складаються з особин з аналогічними морфологічними ознаками, та існують тривалий час у їх природному ареалі;

сільськогосподарські тварини - тварини, що утримуються та розводяться людиною для отримання продуктів і сировини тваринного походження;

безпритульні тварини - домашні тварини, що залишилися без догляду людини або утворили напіввільні угруповання, здатні розмножуватися поза контролем людини;

експериментальна тварина - тварина, що використовується для проведення наукових дослідів, експериментів;

евтаназія - гуманні методи умертвіння тварин, що виключають їх передсмертні страждання;

жорстоке умертвіння тварин - умертвіння тварин без застосування знеболюючих засобів, що запобігають відчуттю тваринами болю і страху;

біостерилізація - позбавлення тварини хірургічним шляхом здатності до відтворення потомства (репродуктивної здатності);

жорстоке поводження з тваринами - знущання над тваринами, у тому числі безпритульними, що спричинило мучення, завдало їм фізичного страждання, тілесні ушкодження, каліцтво або призвело до загибелі, нацьковування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення домашніх та

сільськогосподарських тварин напризволяще, у тому числі порушення правил утримання тварин;

{Абзац одинадцятий статті 1 в редакції Закону [№ 2120-VIII від 22.06.2017](#)}

гуманне ставлення до тварин - дії, що відповідають вимогам захисту тварин від жорстокого поводження і передбачають доброзичливе ставлення до тварин, сприяння їх благу, покращання якості їх життя тощо;

пересувний звіринець - спеціально обладнані некапітальні споруди, тимчасові приміщення, транспорт, мобільні клітки, огорожі, інші пересувні конструкції, що використовуються закладами культури, цирками, пересувними цирками, гастрольними центрами та іншими особами для тримання і транспортування диких тварин з метою їх використання у цирковій, естрадній, розважальній діяльності (публічного і приватного характеру), а також для їх публічної демонстрації, залучення до показів, виставок, що не мають наукового значення;

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 2120-VIII від 22.06.2017](#)}

карантинний майданчик - спеціально обладнані приміщення або частини приміщень, які призначені для тимчасового утримання домашніх тварин у разі їх вилову чи тимчасової ізоляції;

утримання в домашніх умовах - обмеження природної волі домашніх тварин, що виключає їх вільне переміщення за межами квартири, подвір'я окремого будинку;

притулки для тварин - неприбуткові установи, спеціально призначені та облаштовані для утримання безпритульних тварин.

Стаття 2. Нормативно-правове регулювання захисту тварин від жорстокого поводження

Нормативно-правове регулювання захисту тварин від жорстокого поводження здійснюється цим Законом, законами України ["Про тваринний світ"](#), ["Про охорону навколишнього природного середовища"](#), ["Про ветеринарну медицину"](#), ["Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення"](#), ["Про захист населення від інфекційних хвороб"](#) та іншими нормативно-правовими актами, що прийняті відповідно до нього.

Якщо міжнародним договором України встановлені інші правила щодо захисту тварин від жорстокого поводження, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору України.

Стаття 3. Сфера дії цього Закону

Дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають у зв'язку з утриманням тварин та поводженням із ними фізичних та юридичних осіб.

Дія цього Закону не поширюється на установи Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Служби безпеки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту державного кордону, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику.

{Частина друга статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5456-VI від 16.10.2012](#), [№ 406-VII від 04.07.2013](#), [№ 766-VIII від 10.11.2015](#), [№ 440-IX від 14.01.2020](#)}

Дія цього Закону поширюється на такі види діяльності:

- скотарство, включаючи племінне скотарство;
- поводження з тваринами на території державних природних заповідників та на інших особливо охоронюваних природних територіях;
- мисливство, мисливське господарство, рибальство;
- утримання домашніх тварин і племінна робота з ними;
- використання тварин у цирках, зоопарках, на виставках та інших видовищних заходах;
- використання тварин у спорті, у сфері відпочинку і розваг людей;
- використання тварин у науково-дослідних і навчальних цілях, у тестуванні;
- використання тварин у виробництві, у тому числі у виробництві біологічних препаратів;
- інші види діяльності, де здійснюється вплив на тварин.

Дія цього Закону поширюється на поводження з тваринами незалежно від форми власності та інших речових прав на них.

Стаття 4. Основні принципи захисту тварин від жорстокого поводження

Поводження з тваринами ґрунтується на таких принципах:

- жорстоке поводження з тваринами є несумісним з вимогами моральності та гуманності, спричиняє моральну шкоду людині;
- забезпечення умов життя тварин, які відповідають їх біологічним, видовим та індивідуальним особливостям;
- право власності та інші речові права на тварин у разі жорстокого поводження з ними можуть бути припинені відповідно до цього Закону;
- заборона жорстоких методів умертвіння тварин;
- відповідальність за жорстоке поводження з тваринами;
- утримання і поводження з домашніми тваринами без мети заподіяння шкоди як оточуючим, так і самій тварині.

Стаття 5. Заборона пропаганди жорстокого поводження з тваринами

Забороняються пропаганда жорстокого поводження з тваринами, заклики до жорстокого поводження з ними, а також пропаганда мисливства в системі дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної і вищої освіти.

Забороняється використання в розважальних або комерційних цілях матеріалів, що демонструють жорстоке поводження з тваринами.

Стаття 6. Виховання гуманного ставлення до тварин

Виховання гуманного ставлення до тварин є важливою складовою етичного, культурного та екологічного виховання громадян.

Виховання гуманного ставлення до тварин передбачає формування високого рівня еколого-етичної свідомості та культури громадян.

Виховання гуманного ставлення до тварин забезпечується шляхом викладання курсів з екологічної етики та гуманного ставлення до тварин у дошкільних навчальних закладах, у системі загальної середньої, професійно-технічної і вищої освіти.

Розділ II ПРАВИЛА УТРИМАННЯ ТВАРИН, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ ЖОРСТОКІСТЬ

Стаття 7. Загальні правила утримання тварин, що виключають жорстокість

Умови утримання тварин повинні відповідати їх біологічним, видовим та індивідуальним особливостям.

Умови утримання тварин повинні задовольняти їх природні потреби в їжі, воді, сні, рухах, контактах із собі подібними, у природній активності та інші потреби.

Кількість тварин, що утримуються, обмежується можливістю забезпечення їм умов утримання відповідно до вимог цього Закону.

Місце утримання тварин повинно бути оснащено таким чином, щоб забезпечити необхідні простір, температурно-вологісний режим, природне освітлення, вентиляцію та можливість контакту тварин із природним для них середовищем.

Утримання тварин у дитячих закладах допускається за умови забезпечення постійного догляду за тваринами відповідно до вимог цього Закону.

Стаття 8. Особливості утримання диких тварин у неволі

Утримання диких тварин у неволі допускається, якщо створені умови, що відповідають їх біологічним, видовим та індивідуальним особливостям.

Утримання диких тварин у неволі без створення відповідних умов не допускається.

Утримання диких тварин у неволі допускається за наявності дозволу, що видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина третя статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Утримання диких тварин у неволі без дозволу допускається в разі тимчасового утримання врятованої постраждалої тварини.

Допускається утримання дрібних диких тварин, які традиційно утримуються людьми в неволі і можуть бути забезпечені умовами утримання відповідно до вимог цього Закону.

Стаття 9. Особливості утримання домашніх тварин

Особа, яка утримує домашню тварину, зобов'язана:

- забезпечити домашній тварині необхідні умови, що відповідають її біологічним, видовим та індивідуальним особливостям, відповідно до вимог цього Закону;

- дотримуватися санітарно-гігієнічних норм експлуатації жилого приміщення, де утримується домашня тварина (місце постійного утримання), та норм співжиття.

Правила утримання домашніх тварин установлюються органами місцевого самоврядування.

Особи, які утримують домашніх тварин, мають право з'являтися з ними поза місцями їх постійного утримання (супроводжувати їх).

Супроводжувати домашню тварину може особа, яка досягла 14-річного віку.

Особа, яка супроводжує тварину, зобов'язана забезпечити:

- безпеку оточуючих людей і тварин, а також майна від заподіяння шкоди супроводжуваною домашньою твариною;
- безпеку супроводжуваної домашньої тварини;
- безпеку дорожнього руху при проходженні з домашньою твариною біля транспортних шляхів і при їх переході шляхом безпосереднього контролю за її поведінкою.

При супроводженні домашніх тварин не допускається залишати їх без нагляду.

Дозволяється утримувати:

- домашніх тварин - у квартирах, де проживає кілька сімей, - лише за письмовою згодою всіх мешканців квартири. При цьому не дозволяється утримувати домашніх тварин у місцях загального користування;
- домашніх тварин - у "зоокутках" дитячих, освітніх, наукових, санаторно-курортних і оздоровчих закладів - з дозволу відповідного органу за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини;

{Абзац третій частини сьомої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

- домашніх тварин - у вільному вигулі на ізолюваній, добре огороженій території (в ізолюваному приміщенні) на прив'язі або без неї;

- домашніх тварин - юридичними особами: для охорони - в обладнаних приміщеннях або на прив'язі; для дослідної мети - у вольєрах, біологічних клініках (віваріях) або в розплідниках;
- собак - без повідків і намордників під час оперативного використання правоохоронними органами, собак спеціального призначення, а також собак під час муштри, на полюванні, на навчально-дресирувальних майданчиках.

Фізичні та юридичні особи, які утримують домашніх тварин, зобов'язані дотримуватися вимог нормативно-правових актів, зазначених у [статті 2](#) цього Закону, санітарно-гігієнічних і ветеринарних норм та правил, а також не допускати порушень прав і законних інтересів інших фізичних і юридичних осіб та не створювати загрози безпеці людей, а також інших тварин.

Стаття 10. Ветеринарне обслуговування тварин

Особа, яка утримує тварину, зобов'язана забезпечити своєчасне надання їй ветеринарної допомоги.

У разі виникнення підозри на наявність у тварини захворювання особа, яка її утримує, зобов'язана негайно ізолювати таку тварину і звернутися до ветеринарного лікаря.

Ветеринарні процедури щодо тварин можуть здійснювати тільки особи, які мають відповідну фахову освіту.

Ветеринарне обслуговування повинно включати послуги з евтаназії тварин або новонародженого приплоду тварин.

Стаття 11. Транспортування тварин

При транспортуванні тварин повинні задовольнятися їх потреби в їжі та воді, а також має бути забезпечений захист від шкідливого для них зовнішнього впливу.

Транспортний засіб, призначений для перевезення тварин, повинен бути спеціально оснащений для того, щоб виключати травмування або загибель тварин.

При завантаженні і розвантаженні тварин мають використовуватися пристрої і прийоми, що виключають травмування і загибель тварин.

Транспортування тварин різних видів проводиться роздільно, за винятком таких їх видів, які природно контактують один з одним або є нейтральними один до одного.

Загиблі тварини і ті, що не підлягають подальшому транспортуванню, повинні бути усунуті від інших на першій же стоянці.

[Правила транспортування тварин](#) затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Перевезення тварин у транспорті загального користування здійснюється відповідно до правил перевезення тварин у транспорті загального користування.

Стаття 12. Особливості права власності та інших речових прав на тварин

Право власності або інші речові права особи, яка утримує тварину, обмежені обов'язком дотримання норм і вимог цього Закону.

Право власності та інші речові права на тварин у разі жорстокого поводження з ними можуть бути припинені за рішенням суду шляхом їх оплатного вилучення або конфіскації.

Угоди, укладені особою, яка не досягла 18 років, з набуття або передачі права власності чи іншого речового права на тварину можуть бути визнані недійсними за рішенням суду, якщо такі угоди укладені без згоди батьків цієї особи або осіб, що їх замінюють.

Шкода, заподіяна особі або майну фізичної особи, а також шкода, заподіяна майну юридичної особи твариною, підлягає відшкодуванню в повному обсязі особою, яка її утримує.

Стаття 13. Умови угод, предметом яких є тварини

Продаж з попереднім виставленням пропонованих тварин для показу покупцям допускається в разі дотримання вимог цього Закону.

Продавець тварини зобов'язаний забезпечити покупця достовірною інформацією про вид, породу, стан здоров'я та інші якості тварини, а також про умови її утримання.

Якщо продається дика тварина з числа видів, що занесені до Червоної книги України або підлягають охороні відповідно до чинних міжнародних

договорів України, інша дика тварина, продавець тварини зобов'язаний також надати покупцеві документ, що засвідчує законність набуття такої тварини у власність.

Дарування тварин допускається після попереднього погодження з майбутнім власником.

{Статтю 14 виключено на підставі Закону [№ 1759-VI від 15.12.2009](#)}

Стаття 15. Притулки для тварин

Для утримання безпритульних тварин створюються притулки для тварин.

Притулки для тварин можуть створюватися органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, громадськими і благодійними організаціями та фізичними особами.

Притулки для тварин проводять свою діяльність за рахунок коштів їх власників, а також будь-яких інших не заборонених законом джерел.

Місцеві бюджети можуть передбачати кошти на створення притулків для тварин та відшкодування витрат притулкам по утриманню тварин незалежно від форм власності.

Положення про притулок для тварин затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ветеринарної медицини.

{Частина п'ята статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 16. Регулювання чисельності диких тварин і тварин, що не утримуються людиною, але перебувають в умовах, повністю або частково створюваних діяльністю людини

Регулювання чисельності диких тварин і тварин, що не утримуються людиною, але перебувають в умовах, повністю або частково створюваних діяльністю людини, здійснюється методами біостерилізації або біологічно обґрунтованими методами, а в разі неможливості їх застосування - методами евтаназії.

Стаття 17. Умертвіння тварин

Умертвіння тварин допускається:

- для одержання господарсько корисної продукції;
- для припинення страждань тварин, якщо вони не можуть бути припинені в інший спосіб;
- за необхідності умертвіння новонародженого приплоду тварин;
- при регулюванні чисельності диких тварин і тварин, що не утримуються людиною, але перебувають в умовах, повністю або частково створюваних діяльністю людини;
- за необхідності умертвіння окремих тварин, які хворі на сказ чи на інше особливо небезпечне захворювання або є носіями особливо небезпечного захворювання;
- за необхідності оборони від нападу тварини, якщо життя або здоров'я людей знаходиться в небезпеці.

При умертвінні тварин мають дотримуватися такі вимоги:

- умертвіння проводиться методами, що виключають передсмертні страждання тварин;
- приміщення, де проводиться умертвіння, повинно бути відокремлене від приміщення, де утримуються інші тварини;
- забороняється застосовувати негуманні методи умертвіння тварин, що призводять до загибелі від задушення, електричного струму, больових ін'єкцій, отруєння, курареподібних препаратів, перегріву, та інші больові методи;
- забороняється використовувати для умертвіння тварин пестициди з вмістом фосфіду цинку;

{Частина другу статті 17 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 1832-VIII від 07.02.2017](#)}

- переробка тварин дозволяється тільки після їх умертвіння;
- умертвіння тварин, що страждають, проводиться негайно, якщо їх страждання неможливо припинити іншим чином.

Розділ III ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ ЖОРСТОКІСТЬ

Стаття 18. Загальні правила поводження з тваринами, що виключають жорстокість

При поводженні з тваринами не допускається:

- використання оснащень, інвентарю, що травмують тварин;
- примушування тварин до виконання неприродних для них дій, що призводять до травмувань;
- нанесення побоїв, травм з метою примушування тварин до виконання будь-яких вимог;
- використання тварин в умовах надмірних фізіологічних навантажень тощо.

При проведенні больових процедур обов'язкове застосування знеболюючих препаратів.

Забороняється:

- розведення тварин з виявленими генетичними змінами, що спричиняють їм страждання;
- розведення тварин зі спадково закріпленою агресивністю;
- примушування до нападу одних тварин на інших, крім випадків використання собак мисливських порід, інших ловчих звірів та птахів для полювання;
- проведення генетичних змін на тваринах;
- застосування до тварин фармакологічних та механічних засобів допінгу;
- інші дії чи бездіяльність, що суперечать принципам захисту тварин від жорстокого поводження.

Стаття 19. Поводження з дикими тваринами, що перебувають у стані природної волі

Правила поводження з дикими тваринами, що перебувають у стані природної волі, визначаються законодавством про тваринний світ і цим Законом.

Стаття 20. Правила поводження з мисливськими тваринами при полюванні на них

При видачі дозволу на добування мисливських тварин визначається спосіб добування і його відповідність вимогам цього Закону.

Технічні засоби, що використовуються при полюванні на диких тварин, повинні передбачати їх швидку смерть, що виключає страждання.

При полюванні на мисливських тварин забороняється застосовувати:

- технічні засоби, які не передбачають їх швидку смерть і не виключають страждання;
- транспортні та інші технічні засоби і обладнання, газ, дим, струм, отрути, вибухові речовини, застосування яких призводить до масової загибелі тварин.

{Абзац третій частини третьої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 322-VIII від 09.04.2015](#)}

Забороняються полювання, вилов та інші форми добування мисливських тварин:

- що мають дитинчат, не здатних до самостійного існування;
- у період розмноження, виховання потомства, а у випадку з мігруючими видами - під час їх повернення до місць розмноження;
- вагітних самок;
- дитинчат, не здатних до самостійного існування;
- при переправі наземних тварин через водоймища;
- у заповідниках, національних природних парках та регіональних ландшафтних парках для наукових, екопросвітницьких цілей без відповідних етичних експертиз;
- що зазнають лиха (переправляються кригою, рятуються від бурі, пожежі, снігопаду, розливу, снігової лавини, потерпають від голоду, потрапляють на ожеледицю, наст, до глибокого снігу, на обмерзлих птахів, які знаходяться в ополонках, на тварин в інших місцях надзвичайних ситуацій); на тварин, які знаходяться у безпорадному стані (на нельотний молодняк (хлопунків), молодняк звірів).

{Частина четверту статті 20 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом [№ 322-VIII від 09.04.2015](#)}

Забороняється полювання у формі видовищних заходів, що передбачають переслідування, умертвіння, передсмертні агонії тварин, використання при цьому інших тварин для умертвіння диких тварин.

Забороняється використання тварин із заподіянням їм страждань як живої приманки при полюванні, вилові та інших формах добування диких тварин.

Забороняється розорювання або в інший спосіб пошкодження, ліквідація природних місць мешкання диких тварин (нір, барлогів, гнізд тощо).

{Статтю 20 доповнено частиною сьомою згідно із Законом [№ 322-VIII від 09.04.2015](#)}

Забороняється використання ведмедів та вовків на мисливських випробувальних станціях, а також для проведення іспитів, змагань і притравки мисливських собак.

{Статтю 20 доповнено частиною згідно із Законом [№ 323-VIII від 09.04.2015](#)}

Стаття 21. Правила поводження з тваринами в сільському господарстві, скотарстві, у рибному господарстві, при отриманні продукції тваринного походження

Вимоги до порядку використання тварин у сільському господарстві відповідно до вимог цього Закону встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ветеринарної медицини.

{Частина перша статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

У технології отримання від тварини продукції (доїння, стрижка, відгодівля тощо) не допускається застосування больових і травмуючих прийомів.

При розведенні тварин із застосуванням біотехнологічних і генно-інженерних методів не допускається зміна породи і зовнішнього вигляду тварин, якщо така зміна може призвести до страждань тварин.

Стаття 22. Правила поводження з домашніми тваринами, що виключають жорстокість

При поводженні з домашньою твариною особа, яка її утримує, зобов'язана:

- дбати про домашню тварину, забезпечити їй достатню кількість їжі та постійний доступ до води;
- надавати можливість домашній тварині здійснювати необхідні рухи, контактувати з собі подібними;
- забезпечити наявність намордника, повідка, що необхідні для здійснення виходу домашньої тварини поза місцем її постійного утримання;
- забезпечити наявність на домашній тварині нашійника з ідентифікуючими позначками;
- забезпечувати своєчасне надання домашній тварині ветеринарних послуг (обстеження, лікування, щеплення тощо);

- негайно повідомляти медичну або ветеринарну установу про випадки заподіяння домашньою твариною ушкоджень здоров'ю людині або іншим тваринам;
- негайно доставляти домашню тварину, яка вчинила дії, передбачені абзацом сьомим цієї статті, у ветеринарну установу для огляду;
- запобігати неконтрольованому розмноженню домашніх тварин.

Стаття 23. Правила поводження з тваринами, що не утримуються людиною, але перебувають в умовах, повністю або частково створюваних діяльністю людини

Регулювання чисельності тварин, що не утримуються людиною, але перебувають в умовах, повністю або частково створюваних діяльністю людини, проводиться відповідно до вимог цього Закону.

Вилів безпритульних (загублених, покинутих, залишених без опіки і бродячих) тварин проводиться з метою:

- повернення їх володільцям;
- регулювання їх чисельності відповідно до вимог цього Закону.

Забороняється використовувати методи вилову, технічні пристрої і препарати, що травмують тварин або небезпечні для їх життя і здоров'я.

У разі виникнення або загрози виникнення епізоотій і в інших небезпечних ситуаціях заходи, необхідні для скорочення чисельності тварин, які становлять небезпеку, регулюються в порядку, що встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

{Частина четверта статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 24. Вилів та тимчасова ізоляція домашніх тварин

Собаки, незалежно від породи, належності та призначення, у тому числі й ті, що мають нашійники з номерними знаками і намордники, але знаходяться без власника на вулицях, площах, ринках, у скверах, садах, на бульварах, пляжах, у громадському транспорті, дворах та інших громадських місцях, вважаються безпритульними і підлягають виліву.

Тимчасовій ізоляції підлягають собаки, коти та інші домашні тварини в разі, якщо на це є відповідне рішення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, а також ті, що завдали тілесних ушкоджень людині або іншій домашній тварині. Тимчасова ізоляція домашніх тварин може проводитись у примусовому порядку, якщо домашня тварина є небезпечною для оточуючих.

{Частина друга статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Тимчасово ізольовані домашні тварини протягом семи днів з дня їх вилову повинні бути обстежені і після висновків державної установи ветеринарної медицини про стан здоров'я тварин повертаються власникам (після сплати витрат на обстеження і утримання), а в разі виявлення обставин, що можуть загрожувати життю та здоров'ю оточуючих, передаються спеціалізованим організаціям для подальшого лікування чи умертвіння.

Для забезпечення вилову та тимчасової ізоляції собак, котів та інших домашніх тварин органами місцевого самоврядування можуть створюватися комунальні служби або підприємства з питань утримання та поведження з тваринами в населених пунктах відповідно до місцевих програм регулювання чисельності тварин у населених пунктах.

Вилів собак, котів та інших домашніх тварин окремими громадянами забороняється, крім випадків, коли ці тварини є небезпечними для оточуючих та проявляють агресивність, створюючи загрозу безпеці людей.

Вилів собак, котів та інших домашніх тварин, як правило, проводиться за відсутності сторонніх осіб із 5-ї до 7-ї години або після 20-ї години (влітку - після 22-ї години).

Вилівлені безпритульні домашні тварини протягом семи днів з дня їх вилову обов'язково утримуються на карантинних майданчиках служби або підприємства, що здійснює вилів, і можуть бути повернуті власникам із дозволу ветеринарної установи після пред'явлення реєстраційного посвідчення та оплати вартості витрат на вилів і утримання.

Вилівлені бродячі домашні тварини протягом п'яти днів з дня їх вилову утримуються на карантинних майданчиках служби або підприємства, що здійснює вилів, і можуть бути передані спеціалізованим організаціям за їх бажанням для передачі їх у спеціалізовані притулки.

Якщо протягом двох місяців з моменту заявлення про затримання безпритульної тварини не буде виявлено її власника або він не заявить про своє право на неї, право власності на цю тварину переходить до особи, у якої вона була на утриманні та в користуванні.

У разі відмови особи, у якої безпритульна тварина була на утриманні та в користуванні, від набуття права власності на неї ця тварина переходить у власність територіальної громади, на території якої її було виявлено.

Повернені власникам тварини підлягають щепленню проти сказу.

Власники зобов'язані протягом тридцяти днів утримувати таких тварин в ізольованому приміщенні і за вказівкою ветеринарної установи доставляти їх для огляду.

Стаття 25. Правила поводження з тваринами, що використовуються у видовищних заходах, у спорті, при організації дозвілля

{Частина першу статті 25 виключено на підставі Закону [№ 1193-VII від 09.04.2014](#)}

Демонстрація тварин на виставках, у зоопарках допускається за умови дотримання зоогігієнічних, ветеринарно-санітарних норм і правил, установлених для утримання тварин.

{Частина третю статті 25 виключено на підставі Закону [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

При поводженні з тваринами під час проведення спортивних, видовищних заходів, відео- та фотозйомок не допускається заподіяння їм травмувань, болю, знівечення, їх загибель.

Забороняється використання тварини у кориді, створення та діяльність пересувних звіринців, пересувних зоопарків та пересувних виставок диких тварин, а також діяльність дельфінаріїв, що не мають природної морської води.

{Частина п'ята статті 25 в редакції Закону [№ 323-VIII від 09.04.2015](#)}

При дресируванні тварин не допускається:

- нанесення тваринам побоїв, залякування, видалення кліків, кігтів тощо;
- примушування тварин до виконання дій, що їх травмують.

Забороняється використання у видовищних заходах, у спорті, при організації дозвілля тварин, які важко переносять неволю, закритий простір, дресирування.

Особа, яка утримує тварину, використання якої в циркових, спортивних та інших видовищних заходах є неможливим, зобов'язана забезпечити вказаній тварині умови утримання відповідно до вимог цього Закону.

Забороняється проведення боїв тварин, спортивних, видовищних заходів, що передбачають переслідування, умертвіння, спостереження передсмертної агонії тварин, використання для умертвіння тварин інших тварин.

Стаття 26. Правила поводження з тваринами, що використовуються в наукових експериментах, тестуванні, навчальному процесі, виробництві біологічних препаратів

Використання тварин у наукових експериментах, біологічному тестуванні, навчальному процесі допускається лише в разі, якщо відсутня можливість заміни їх іншими альтернативними методами і об'єктами.

Перелік альтернативних методів і об'єктів для використання замість експериментальних тварин розробляється та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки.

{Частина друга статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Робота з експериментальними тваринами може проводитися за наявності дозволу на проведення такого виду діяльності, що видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері наукової діяльності.

{Частина третя статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

{Частину четверту статті 26 виключено на підставі Закону [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

До роботи з експериментальними тваринами допускаються особи, які мають вищу медичну, ветеринарну, зоотехнічну, біологічну або фармацевтичну освіту, здобуту у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації.

Процедури на експериментальних тваринах незалежно від їх цілей, за яких можлива небезпека травмування тварин або заподіяння їм гострих чи тривалих больових подразнень, проводяться в умовах знеболювання.

Експериментальна тварина, яка вже використовувалася у процедурі, може використовуватися в наступній процедурі лише після відновлення її стану здоров'я до нормального та за умови, якщо:

- під час нової процедури до тварини застосовується загальна анестезія;
- наступна процедура передбачає лише незначні втручання.

Забороняється використання в наукових експериментах, тестуванні, навчальному процесі тварин, які важко переносять неволю, закритий простір, дресирування.

Забороняється застосування:

- девокалізації тварин (позбавлення хірургічним шляхом можливості тварини видавати звуки);
- травмуючих методів при відібранні з тварин клітин.

Забороняється проведення на тваринах демонстрацій у навчальних цілях, якщо явища, що демонструються, можуть бути показані на неживих об'єктах, у тому числі демонстрація рефлекторної діяльності організму.

Під час проведення практичних робіт у навчальному процесі забороняється вимагати від студентів виконання процедур, що призводять до смерті або травмування тварин, якщо це суперечить їхнім моральним або релігійним принципам. У цих випадках такі форми практичної роботи повинні бути замінені іншим завданням.

Експерименти на тваринах, що пов'язані з хірургічним та іншим ушкоджуючим впливом, не можуть проводитися за участю або в присутності осіб шкільного віку.

Тваринам, що використовувалися в наукових експериментах, тестуванні, навчальному процесі, надається кваліфікований догляд.

Нежиттєздатна експериментальна тварина умертвляється методами евтаназії до настання у тварини страждань. Методом евтаназії для експериментальних тварин є передозування анестетиків.

Прибирання трупа можливе лише тоді, коли смерть буде констатована особою, відповідальною за роботу з твариною.

Розділ IV

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ЗАХИСТУ ТВАРИН ВІД ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ

Стаття 27. Державна політика у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

Державна політика у сфері захисту тварин від жорстокого поводження проводиться в таких основних напрямках:

- контроль за дотриманням законодавства про захист тварин від жорстокого поводження;
- установлення єдиних норм у сфері захисту тварин від жорстокого поводження;
- пропаганда гуманного поводження з тваринами, розробка та впровадження освітніх програм з охорони та захисту тварин від жорстокого поводження;
- установлення відповідальності за порушення законодавства про захист тварин від жорстокого поводження.

Стаття 28. Державне управління у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту тварин від жорстокого поводження.

Управління у сфері захисту тварин від жорстокого поводження в межах своєї компетенції здійснюють:

- центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів;
- центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ветеринарної медицини;

- центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти і науки;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини;
- інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування.

{Частина друга статті 28 в редакції Закону [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері захисту тварин від жорстокого поводження визначаються цим Законом та іншими законами України.

Стаття 29. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

{Назва статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження належать:

{Абзац перший статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

- координація інших органів виконавчої влади у сфері захисту тварин від жорстокого поводження;
- реалізація державної політики у сфері захисту диких, домашніх, безпритульних тварин від жорстокого поводження;

{Абзац четвертий статті 29 виключено на підставі Закону [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

{Абзац п'ятий статті 29 виключено на підставі Закону [№ 1193-VII від 09.04.2014](#)}

- сприяння роботі громадських організацій з контролю у сфері захисту тварин від жорстокого поводження;

- здійснення інших повноважень у сфері захисту тварин від жорстокого поводження відповідно до своєї компетенції.

Стаття 29-1. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження належить затвердження порядку утримання та розведення диких тварин, які перебувають у стані неволі або в напіввільних умовах.

{Закон доповнено статтею 29-1 згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 29-2. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження належить:

- контроль за утриманням та розведенням диких тварин, які перебувають у стані неволі або в напіввільних умовах;
- контроль за наявністю у юридичних чи фізичних осіб документів, що підтверджують законність набуття диких тварин, у тому числі занесених до Червоної книги України;
- контроль за наявністю дозвільних документів на утримання та розведення диких тварин;

{Абзац четвертий статті 29-2 в редакції Закону [№ 1193-VII від 09.04.2014](#)}

- здійснення інших повноважень у сфері захисту тварин від жорстокого поводження відповідно до своєї компетенції.

{Закон доповнено статтею 29-2 згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 30. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ветеринарної медицини, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

{Назва статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ветеринарної медицини, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження належать:

{Абзац перший статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

- забезпечення формування державної політики у сфері захисту сільськогосподарських тварин від жорстокого поводження;

{Абзац другий статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

{Абзац третій статті 30 виключено на підставі Закону [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

{Абзац четвертий статті 30 виключено на підставі Закону [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

- розробка та затвердження ветеринарно-санітарних вимог до утримання тварин у притулках, до утримання та розведення сільськогосподарських, диких тварин та під час їх транспортування;
- розробка та затвердження правил використання тварин у видовищних заходах;
- здійснення інших повноважень у сфері захисту тварин від жорстокого поводження відповідно до своєї компетенції.

Стаття 30-1. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження належить:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері захисту сільськогосподарських тварин від жорстокого поводження;

- здійснення контролю за розведенням та утриманням сільськогосподарських тварин, що виключає жорстоке поводження з ними;
- видача дозволу на проведення заходів із залученням тварин;

{Абзац четвертий статті 30-1 в редакції Закону [№ 1193-VII від 09.04.2014](#)}

- здійснення інших повноважень у сфері захисту тварин від жорстокого поводження відповідно до своєї компетенції.

{Закон доповнено статтею 30-1 згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 31. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти і науки, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

{Назва статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти і науки, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження належать:

{Абзац перший статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

- контроль за дотриманням вимог цього Закону під час проведення наукових експериментів;
- затвердження переліку наукових установ, які мають право проводити дослідження на тваринах;
- видача дозволів на проведення наукових експериментів над тваринами;

{Абзац п'ятий статті 31 виключено на підставі Закону [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

{Абзац шостий статті 31 виключено на підставі Закону [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

- здійснення інших повноважень у сфері захисту тварин від жорстокого поводження відповідно до своєї компетенції.

Стаття 31-1. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки, у сфері захисту тварин від жорстокого поводження належить:

- установа порядку проведення наукових дослідів, експериментів на тваринах;
- затвердження альтернативних методів та об'єктів для отримання наукових даних;
- здійснення інших повноважень у сфері захисту тварин від жорстокого поводження відповідно до своєї компетенції.

{Закон доповнено статтею 31-1 згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 32. Нагляд Національної поліції за дотриманням цього Закону

{Назва статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 766-VIII від 10.11.2015](#)}

Органи Національної поліції здійснюють нагляд за дотриманням порядку вихову домашніх тварин (собак) у громадських місцях та вживають відповідних заходів у разі порушення законодавства про порядок поводження й утримання домашніх тварин.

{Частина перша статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5459-VI від 16.10.2012](#), [№ 766-VIII від 10.11.2015](#)}

Поліцейські в порядку, установленому [Законом України](#) "Про Національну поліцію", мають право на застосування вогнепальної зброї для відбиття нападу тварин, які загрожують життю і здоров'ю особи чи поліцейського.

{Частина друга статті 32 в редакції Закону [№ 766-VIII від 10.11.2015](#)}

Розділ V

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ТВАРИН ВІД ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ

Стаття 33. Громадський контроль у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

Громадський контроль у сфері захисту тварин від жорстокого поводження здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля.

{Частина перша статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Громадські інспектори з охорони довкілля мають право складати протоколи за фактами жорстокого поводження з тваринами. Ці протоколи розглядаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

{Частина друга статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Громадські інспектори з охорони довкілля у сфері захисту тварин від жорстокого поводження:

- беруть участь у проведенні спільно з працівниками державних установ ветеринарної медицини рейдів та перевірок додержання підприємствами, установами, організаціями та громадянами законодавства про захист тварин від жорстокого поводження;
- надають допомогу органам державного контролю у сфері захисту тварин від жорстокого поводження в діяльності по запобіганню правопорушенням у сфері захисту тварин від жорстокого поводження.

{Частина третя статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5456-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 34. Контроль громадських організацій у сфері захисту тварин від жорстокого поводження

Контроль у сфері захисту тварин від жорстокого поводження може здійснюватися громадськими організаціями, статутною метою яких є захист тварин від жорстокого поводження.

Громадські організації у сфері захисту тварин від жорстокого поводження:

- беруть участь у проведенні державними органами управління у сфері захисту тварин від жорстокого поводження перевірок виконання підприємствами, установами та організаціями планів і заходів, пов'язаних із захистом тварин від жорстокого поводження;
- ставлять перед відповідними органами державної влади питання про конфіскацію тварин та відповідальність осіб, які їх утримують,

відповідно до чинного законодавства, у разі виявлення фактів жорстокого поводження з тваринами;

- подають до суду позови про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про захист тварин від жорстокого поводження, в тому числі здоров'ю громадян і майну громадських організацій.

Громадські організації, статутною метою яких є захист тварин від жорстокого поводження, мають право одержувати від органів державної влади та органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації ними своїх статутних цілей і завдань.

Діяльність громадських організацій у сфері захисту тварин від жорстокого поводження здійснюється відповідно до законодавства України на основі їх статутів.

Стаття 35. Відповідальність за порушення вимог цього Закону

За порушення вимог цього Закону винні особи несуть кримінальну, адміністративну та цивільно-правову відповідальність згідно із законом.

Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

{Пункт 2 розділу VI втратив чинність на підставі Закону [№ 222-VIII від 02.03.2015](#)}

3. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

подати Верховній Раді України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що впливають із цього Закону;

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

привести у відповідність із цим Законом свої нормативно-правові акти;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

м. Київ
21 лютого 2006 року
№ 3447-IV
